

Kapitel 2 - Sammenfatning

1. Indledning

Efter kommissoriet har udvalget haft til opgave at overveje, hvordan varedirektivet, direktivet om digitalt indhold og de relevante dele af direktivpakken New Deal for Consumers mest hensigtsmæssigt bør gennemføres i dansk ret. Nærværende delbetænkning vedrører implementering af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold.

Formålet med varedirektivet og direktivet om digitalt indhold er at totalharmonisere visse aspekter af medlemsstaternes regulering af aftaler om salg af varer og aftaler om levering af digitalt indhold og digitale tjenester og derved fremme den grænseoverskridende handel og opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i EU. Det er dermed som udgangspunkt ikke muligt at indføre eller opretholde andre regler end dem, der følger af direktiverne, inden for det område, som direktiverne regulerer. På en række områder giver varedirektivet og direktivet om digitalt indhold imidlertid medlemsstaterne adgang til at opretholde eller indføre regler, der afviger fra direktiverne (dvs. valgfrihed).

Udvalget har haft til opgave at overveje og redegøre for, hvilke ændringer af dansk ret der er nødvendige for at gennemføre direktiverne.

Udvalget har endvidere haft til opgave at overveje og redegøre for, om – og i givet fald i hvilket omfang – der på specifikke områder, hvor direktiverne overlader det til medlemsstaterne at bestemme, om direktivernes ordning skal finde anvendelse, bør indføres regler, som afviger fra direktiverne. Udvalget har herunder skullet overveje, om – og i givet fald hvordan – den valgfrihed, som direktiverne giver, kan og bør udnyttes til at understøtte den grønne omstilling.

Udvalget har desuden haft til opgave at overveje og redegøre for, om – og i givet fald hvordan – den valgfrihed, som direktiverne giver, bør udnyttes til at sikre øget overensstemmelse mellem de regelsæt, som gennemfører direktiverne.

2. Oversigt over delbetænkningens indhold

Delbetænkningen er opdelt i 8 kapitler.

I kapitel 1 indledes betænkningen med en beskrivelse af udvalgets nedsættelse og kommissorium, udvalgets sammensætning og udvalgets arbejde.

Kapitel 2 indeholder en sammenfattende beskrivelse af udvalgets overvejelser og forslag (nærværende kapitel).

Betænkningens kapitel 3 og 4 indeholder en generel beskrivelse af henholdsvis varedirektivet og direktivet om digitalt indhold, herunder direktivernes baggrund, formål og hovedtræk, harmoniseringsniveau og hovedindhold.

Kapitel 5 indeholder en beskrivelse af købelovens anvendelsesområde og begrebsdefinitioner og bestemmelserne herom i varedirektivet og direktivet om digitalt indhold samt udvalgets overvejelser og forslag til implementering af direktiverne.

Kapitel 6 indeholder en beskrivelse af købelovens bestemmelser om mangler, garantier, misligholdelsesbeføjelser, erstatning og regres og bestemmelserne herom i varedirektivet og direktivet om digitalt indhold samt udvalgets overvejelser og forslag til implementering af direktiverne.

Kapitel 7 indeholder en beskrivelse af reklamationsfristen og formodningsreglen i købeloven og bestemmelserne herom i varedirektivet og direktivet om digitalt indhold samt udvalgets overvejelser og forslag til implementering af direktiverne.

Kapitel 8 indeholder udvalgets lovudkast inklusive bemærkninger. Hvor udvalgsmedlemmerne ikke har været enige, er lovudkastet udarbejdet på baggrund af flertallets forslag.

3. Sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag

Som resultat af udvalgets overvejelser har udvalget udarbejdet et lovudkast om ændring af en række bestemmelser i købeloven og en enkelt bestemmelse i markedsføringsloven. I det følgende gennemgås udvalgets væsentligste overvejelser og forslag.

3.1 Valg af lovmodel og anvendelsesområde

Reglerne om køb af varer, digitalt indhold og digitale tjenester bør efter udvalgets opfattelse så vidt muligt være ensartede og lettilgængelige. Varedirektivet og direktivet om digitalt indhold har enslydende definitioner af centrale begreber, og reglerne i direktiverne svarer i vidt omfang til hinanden. Udvalget foreslår derfor, at implementeringen af begge direktiver sker i købelovens afsnit om forbruger køb. Det indebærer, at anvendelsesområdet for købelovens regler om forbruger køb foreslås justeret, således at reglerne udtrykkeligt kommer til at omfatte alle digitale tjenester og alt digitalt indhold, herunder når der ”betales” med personoplysninger.

3.2 Forbrugerbegrebet

Købelovens forbrugerbegreb omfatter fysiske og juridiske personer, der hovedsageligt handler uden for deres erhverv. Forbrugerbegrebet i varedirektivet og direktivet om digitalt indhold er

snævrere end købelovens, da direktivernes definition kun omfatter fysiske personer, der ikke handler som led i deres erhverv. Direktiverne giver dog mulighed for at udvide forbrugerbegrebet, så det svarer til det danske begreb.

Det vil efter udvalgets opfattelse indskrænke forbrugerbeskyttelsen at ændre det gældende forbrugerbegreb i købeloven til det snævrere forbrugerbegreb, der følger af direktiverne, ligesom det vil medføre, at begrebet kommer til at adskille sig fra forbrugerbegrebet i øvrig dansk lovgivning. Der foreslås derfor ikke ændringer af det gældende danske forbrugerbegreb. Små sportsforeninger og lignende juridiske personer vil dermed fortsat være omfattet af de forbrugerbeskyttende regler i købeloven, jf. kapitel 5, pkt. 4.3.

3.3 Begrebet sælger/erhvervsdrivende

3.3.1 Sælgerbegrebet kan opretholdes

Det er udvalgets vurdering, at købelovens sælgerbegreb kan opretholdes uændret i forbindelse med implementering af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold. Direktiverne giver bl.a. mulighed for, at begrebet kan udvides til at omfatte onlineplatforme mv., der ikke er forbrugers aftalepart, således at platformen hæfter for opfyldelsen af aftalen.

3.3.2 Flertallets udtalelse

Et flertal af udvalgets medlemmer, bestående af Thomas Klyver, Louise Black Mogensen, Susanne Karstoft, Søren Seerup, Kristian Storgaard, Lars Frolov-Hammer, Susanne Aamann, Anne L. Jarulf og Jasmin Sharzad, finder, at de almindelige aftaleretlige regler for, hvornår en platform betragtes som forbrugers aftalepart, allerede beskytter forbrugeren i de tilfælde, hvor det ikke står klart, hvem der er den egentlige aftalepart. Det følger således af almindelige aftaleretlige regler, at en onlineplatform bliver bundet af en aftale med en forbruger – og dermed aftalepart – hvis det ikke fremgår tydeligt ved aftaleindgåelsen, at det er en anden end platformen, der er forbrugers aftalepart. En udvidelse af begrebet til at omfatte både sælgeren og platformen vil endvidere udgøre et grundlæggende brud med princippet om kontraktens relativitet – dvs. at en aftale kun skaber rettigheder og pligter for aftalens parter – hvilket bør undgås. Udvalgets flertal foreslår bl.a. derfor ikke ændringer i sælger-/erhvervsdrivendebegrebet, jf. kapitel 5, pkt. 4.4.

3.3.3 Mindretallets udtalelse

Et mindretal af udvalgets medlemmer, bestående af Martha Nør Kjeldsen, Bo Dalsgaard og Tina Morell Nielsen, foreslår, at sælgerbegrebet udvides til at omfatte onlineplatforme, der er aktivt involveret i salg af produkter på vegne af en tredjepart, uanset om platformen efter de almindelige aftaleretlige regler vil blive anset som forbrugers aftalepart eller ej. Forslaget er

begrundet med hensyn til forbrugerbeskyttelsen og at skabe klarhed for parterne, jf. kapitel 5, pkt. 4.6.3.

Jacob Linkis tilslutter sig mindretallets udtalelse med den tilføjelse, at en udvidelse af sælgerbegrebet til platforme ikke kan eller må medføre, at sælgeren, der overdrager ejendomsretten, dermed ikke længere kan anses som aftalepart. Forbrugeren skal derfor i de nævnte tilfælde kunne rette sine køberetlige krav, herunder misligholdelsesbeføjelser, mod såvel sælgeren som platformen.

3.4 Blandede aftaler

I forbindelse med implementeringen af direktivet om digitalt indhold er det nødvendigt at sikre, at reglerne i direktivet vil finde anvendelse på den del af blandede aftaler, der vedrører digitalt indhold og digitale tjenester, medmindre der er tale om varer med digitale elementer, som er omfattet af varedirektivet. Der foreslås derfor regulering heraf og ikke i øvrigt regulering af blandede aftaler, jf. kapitel 5, pkt. 4.7.

3.5 Køb af brugte varer på offentlige auktioner

Varedirektivet giver mulighed for at undtage køb af brugte varer på offentlige auktioner fra forbruger købsreglerne. Udvalget har ikke fundet fornødent grundlag for at foreslå sådanne køb undtaget fra forbruger købsreglerne, men udvalget foreslår de særlige begrænsninger i adgangen til at gøre mangler gældende ved sådanne køb videreført i de tilfælde, hvor forbrugeren er informeret om begrænsningerne, jf. kapitel 5, pkt. 4.8 og kapitel 6, pkt. 1.3.4.

3.6 Køb af levende dyr

3.6.1 Levende dyr undtages ikke

Køb og salg af levende dyr er omfattet af købelovens regler om forbruger køb. Varedirektivet giver medlemsstaterne mulighed for at undtage sådanne køb i forbindelse med gennemførelse af direktivet.

Udvalget har ikke fundet fornødent grundlag for helt at undtage køb af levende dyr fra købelovens regler om forbruger køb.

3.6.2 Flertallets udtalelse

Et flertal af udvalgets medlemmer, bestående af Thomas Klyver, Louise Black Mogensen, Susanne Karstoft, Søren Seerup, Kristian Storgaard, Bo Dalsgaard, Lars Frolov-Hammer, Tina Morell Nielsen, Jacob Linkis, Susanne Aamann, Anne L. Jarulf og Jasmin Sharzad, finder imidlertid, at forlængelsen af formodningsperioden fra seks måneder til mindst et år, der følger af varedirektivet, er uhensigtsmæssig ved køb af levende dyr. Det skyldes, at dyr er levende

væsner og påvirkes af det miljø, den træning og den behandling, som dyret får hos forbrugeren. Der gør sig således særlige forhold gældende ved køb af levende dyr, og flertallet foreslår derfor, at længden af den gældende formodningsperiode på seks måneder fastholdes ved køb af levende dyr, jf. kapitel 5, pkt. 4.9.2.

3.6.3 Mindretallets udtalelse

Et mindretal af udvalgets medlemmer, bestående af Martha Nør Kjeldsen, finder af hensyn til forbrugerbeskyttelsen ikke, at formodningsperioden ved køb af levende dyr bør være kortere end ved køb af andre varer, jf. kapitel 5, pkt. 4.9.3.

3.7 Mangelsbegrebet

3.7.1 Krav om nye regler

Varedirektivet og direktivet om digitalt indhold indfører en række subjektive krav til overensstemmelse (en mangelfri ydelse), som bygger på parternes aftale, og en række objektive krav til overensstemmelse, der angiver, hvad der almindeligvis kan forventes af en given vare, digitalt indhold eller en digital tjeneste, hvis ikke andet er aftalt. De objektive krav indebærer bl.a., at sælgeren skal sikre, at forbrugeren får besked om og får leveret opdateringer, herunder sikkerhedsopdateringer, i en vis periode. Denne periode kan i visse tilfælde være længere end den almindelige reklamationsfrist, når der er tale om en eller flere enkeltstående leveringer af digitalt indhold og digitale tjenester, herunder når disse er en del af varer med digitale elementer. Direktiverne indeholder derudover regler om, hvornår manglende overensstemmelse som følge af forkert installation af en vare, digitalt indhold eller en digital tjeneste udgør en mangel, og hvornår en begrænsning i anvendelsen af varen, det digitale indhold eller den digitale tjeneste som følge af tredjemands rettigheder udgør en retsmangel.

Direktivernes regler om mangler nødvendiggør en række ændringer af købeloven. Udvalget foreslår derfor at nyaffatte købelovens regler om mangler, således at de gældende §§ 75 a-76 erstattes af bestemmelser om overensstemmelse, subjektive og objektive krav til overensstemmelse, forkert installation og tredjemands rettigheder (retsmangler), jf. kapitel 6, pkt. 1.3.1.1.

3.7.2 Sælgers loyale oplysningspligt

Udvalget vurderer, at det er muligt at opretholde reglen om, hvornår sælgers brud på den loyale oplysningspligt udgør en mangel på varedirektivets område. Det vurderes derimod ikke muligt at opretholde reglen på området for direktivet om digitalt indhold.

Udvalget forslår derfor, at reglen om sælgers loyale oplysningspligt videreføres, dog således at bestemmelsen ikke finder anvendelse ved køb af digitalt indhold og digitale tjenester, jf. kapitel

6, pkt. 1.3.1.2. Det bemærkes, at dette ikke ændrer på de oplysningsforpligtelser for en sælger, der følger af forbrugeraftaleloven.

3.8 Ændring af digitalt indhold og digitale tjenester

Direktivet om digitalt indhold indeholder regler om, hvornår sælgeren kan ændre digitalt indhold og digitale tjenester, der leveres over en periode. Der er således bl.a. regler om, hvornår en ændring må foretages, og hvornår forbrugeren kan ophæve aftalen som følge af (visse) ændringer. Købeloven indeholder ikke tilsvarende regler. Det foreslås derfor at indsætte en ny bestemmelse i købeloven, som regulerer sælgerens adgang til at foretage ændringer af digitalt indhold og digitale tjenester samt kravene hertil og forbrugers adgang til at ophæve aftalen som følge af visse ændringer, jf. kapitel 6, pkt. 1.3.2.

3.9 Forbehold ved køb af brugte genstande på offentlige auktioner

Købelovens § 77, stk. 2, indeholder en begrænsning i adgangen til at gøre mangler gældende for brugte genstande, der er solgt på offentlige auktioner, hvor forbrugeren selv har mulighed for at være til stede.

Varedirektivet giver medlemsstaterne mulighed for at udelukke købsaftaler om brugte varer, som sælges på offentlige auktioner, helt fra direktivets anvendelsesområde. Direktivet om digitalt indhold indeholder ikke en tilsvarende mulighed.

Udvalget vurderer ud fra en ”det mindre i det mere”-betragtning, at det er muligt at opretholde købelovens § 77, stk. 2, fordi varedirektivet giver mulighed for helt at undtage køb af brugte varer på offentlige auktioner fra forbrugerkøbsreglerne. Udvalget foreslår herefter, at de særlige begrænsninger i adgangen til at gøre mangler gældende for brugte genstande, der er solgt på offentlige auktioner, opretholdes, dog således at dette ikke gælder for digitalt indhold og digitale tjenester, jf. kapitel 6, pkt. 1.3.4.

3.10 Forsinkelse

Købelovens § 74, stk. 1, foreskriver, at der skal ske levering uden unødigt forsinkelse og senest 30 dage efter aftalens indgåelse, medmindre parterne har aftalt andet.

Udvalget vurderer, at købelovens § 74, stk. 1, skal opretholdes på varedirektivets område og for så vidt angår digitalt indhold, der leveres på et fysisk medium, da bestemmelsen implementerer forbrugerrettighedsdirektivets artikel 18, stk. 1, der er totalharmoniserende.

Udvalget vurderer derimod, at det ikke er muligt at opretholde købelovens § 74, stk. 1, i sin nuværende form for digitalt indhold, der ikke leveres på et fysisk medium, og digitale tjenester.

Det skyldes, at direktivet om digitalt indhold foreskriver, at levering skal ske uden unødigt forsinkelse og dermed ikke giver mulighed for at indføre andre regler om forsinkelse.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der indføres forskellige regler om forsinkelse afhængig af salgsgenstandens karakter, således at kravet om 30 dage ikke gælder for digitalt indhold, der ikke leveres på et fysisk medium, og digitale tjenester, jf. kapitel 6, pkt. 1.3.7.

Udvalget foreslår endvidere, at sælgerens og forbrugers forpligtelser i tilfælde af ophævelse pga. mangler også skal finde anvendelse ved ophævelse pga. forsinkelse, jf. kapitel 6, pkt. 1.3.7.

3.11 Handelsmæssige garantier

Varedirektivets artikel 17 om handelsmæssige garantier nødvendiggør en række lovændringer for at sikre korrekt direktivimplementering. Bestemmelsen regulerer både parternes aftalemæssige forpligtelser (stk. 1) og formkravene til en garanti samt retsvirkningen af manglende overholdelse heraf (stk. 2 og 3).

Udvalget foreslår at indsætte en ny bestemmelse i købeloven om, at en handelsmæssig garanti er bindende for garantigiveren på garantierklæringens vilkår og dertil hørende reklamer og om, at en producent, der giver forbrugeren en handelsmæssig garanti for holdbarhed i en bestemt periode, er direkte ansvarlig (dvs. indestår) over for forbrugeren i hele garantiperioden for holdbarhed for så vidt angår afhjælpning eller omlevering af varen, jf. kapitel 6, pkt. 2.5.2-2.5.4.

Endvidere foreslår udvalget at justere formkravene i markedsføringsloven til en garanti i overensstemmelse med varedirektivet og at indsætte en bestemmelse, hvoraf fremgår, at manglende overholdelse af formkravene ikke berører garantiens gyldighed. Det foreslås ligeledes at opretholde den gældende bestemmelse i markedsføringsloven, hvorefter vilkårene for en garanti skal være affattet på dansk, hvis markedsføringen er sket på dansk. Endelig foreslås det at strafsanktionere markedsføringslovens § 17 om garantier, jf. kapitel 6, pkt. 2.5.5 og 2.5.6.

3.12 Misligholdelsesbeføjelser

3.12.1 Krav om nye regler

Varedirektivet og direktivet om digitalt indhold indfører en række bestemmelser om forbrugers misligholdelsesbeføjelser i tilfælde af mangler ved varen, det digitale indhold eller den digitale tjeneste, herunder retten til afhjælpning, omlevering, afslag i prisen og ophævelse af købsaftalen. Direktiverne angiver tillige en række betingelser for, hvornår de forskellige misligholdelsesbeføjelser kan gøres gældende (dvs. hierarkiet imellem dem). Købeloven

indeholder også regler om, hvilke misligholdelsesbeføjelser forbrugeren kan gøre gældende i tilfælde af mangler, men reguleringen i købeloven svarer ikke fuldstændig til direktiverne, selv om beføjelserne og hierarkiet herimellem overordnet set er de samme, jf. bl.a. nedenfor om afslag.

Artikel 13-16 i varedirektivet og artikel 13-18 i direktivet om digitalt indhold indebærer en række nødvendige ændringer af købelovens bestemmelser om misligholdelsesbeføjelser. Særligt for så vidt angår direktivet om digitalt indhold er der behov for en række mere omfattende ændringer af købeloven, da direktivet indeholder regler om f.eks. betaling med personoplysninger samt om sælgerens og forbrugers særlige ”digitale forpligtelser” i tilfælde af ophævelse af en aftale.

Udvalget foreslår på den baggrund at nyaffatte købelovens regler om misligholdelsesbeføjelser, således at lovens gældende § 78 erstattes med direktivernes bestemmelser om beføjelser i tilfælde af mangler, afhjælpning eller omlevering, afslag i prisen og ophævelse af købsaftalen samt om parternes forpligtelser ved ophævelse, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.1.1.

3.12.2 Afslag i prisen

Både varedirektivet og direktivet om digitalt indhold indeholder regler om, at et afslag i pris skal fastsættes *forholdsmæssigt* på grundlag af den lavere værdi af varen, det digitale indhold eller den digitale tjeneste, som forbrugeren har modtaget, i forhold til den værdi, salgsgenstanden ville have haft, hvis den havde været i overensstemmelse (dvs. mangelfri). Det vurderes derfor ikke muligt at opretholde købelovens bestemmelse om, at forbrugeren kan tildeles et *passende afslag*, dvs. at der kan også gives afslag for mangler, der ikke er værdiforringende. Udvalget foreslår derfor, at købeloven ændres, således at det fremgår, at forbrugeren alene kan få et *forholdsmæssigt* afslag, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.1.3.

3.12.3 Ikke uvæsentlighed som betingelse for ophævelse

Varedirektivets artikel 13, stk. 5, og direktivet om digitalt indholds artikel 14, stk. 6, foreskriver, at forbrugeren ikke kan ophæve en aftale, hvis manglen kun er uvæsentlig.

Efter den gældende købelov kan forbrugeren også som udgangspunkt kun ophæve aftalen, når manglen ikke er uvæsentlig. Det gælder dog ikke i de tilfælde, hvor f.eks. afhjælpning eller omlevering ikke er sket inden rimelig tid.

3.12.3.1 Flertallets udtalelse

Et flertal af udvalgets medlemmer, bestående af Thomas Klyver, Louise Black Mogensen, Susanne Karstoft, Søren Seerup, Kristian Storgaard, Jacob Linkis, Martha Nør Kjeldsen,

Susanne Aamann, Anne L. Jarulf og Jasmin Sharzad, vurderer med støtte i præambelbetragtningerne til varedirektivet og direktivet om digitalt indhold, at retstilstanden efter købelovens § 78, stk. 4, kan opretholdes i forbindelse med direktivernes gennemførelse i dansk ret. Flertallet foreslår derfor, at hvis afhjælpning eller omlevering ikke sker inden for rimelig tid, kan forbrugeren ophæve aftalen, selv om manglen kun er uvæsentlig, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.2.2.

3.12.3.2 Mindretallets udtalelse

Et mindretal af udvalgets medlemmer, bestående af Bo Dalsgaard, Tina Morell Nielsen og Lars Frolov-Hammer, vurderer bl.a. med henvisning til direktivernes ordlyd, præambelbetragtninger og harmoniseringsniveau, at retstilstanden efter købelovens § 78, stk. 4, ikke kan opretholdes, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.2.3.

3.12.4 Tilbageholdelse af betalingen

Varedirektivets artikel 13, stk. 6, nødvendiggør, at købelovens § 79, stk. 2, om forbrugers tilbageholdsret udvides til også at omfatte afslag i prisen, således at tilbageholdsretten fremgår direkte af loven.

Udvalget vurderer det mest hensigtsmæssigt, at forbrugers tilbageholdsret er den samme, uanset om forbrugeren har købt en vare, digitalt indhold eller en digital tjeneste. Udvalget foreslår derfor, at det kommer til at fremgå af loven, at forbrugeren har ret til at tilbageholde købesummen, indtil sælgeren har opfyldt sine forpligtelser, uanset om aftalen vedrører varer, digitalt indhold eller digitale tjenester, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.3.

3.12.5 Tilbagelevering og tilbagebetaling

I overensstemmelse med varedirektivets artikel 16, stk. 3, foreslår udvalget, at forbrugeren ved ophævelse af en aftale for sælgers regning skal tilbagelevere varen, og at sælgeren skal tilbagebetale købesummen ved modtagelsen af varen *eller* dokumentation for tilbagelevering, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.4.

Direktivet om digitalt indhold indebærer, at der herudover skal fastsættes en række specifikke regler om sælgers tilbagebetaling af købesummen til forbrugeren ved ophævelse af en aftale. Derudover medfører direktivet bl.a., at der skal fastsættes regler om, at forbrugeren, hvis det digitale indhold er blevet leveret på et fysisk medium, skal tilbagelevere dette på anmodning fra sælgeren, for dennes regning og uden unødigt forsinkelse.

Der er således forskel på reglerne om tilbagebetaling i de to direktiver. Henset til forskellen på varer og digitalt indhold/digitale tjenester, herunder sidstnævntes særlige karakter, vurderes det

ikke hensigtsmæssigt at ensrette reglerne om tilbagebetaling. Udvalget foreslår derfor, at de mere specifikke regler om tilbagebetaling i direktivet om digitalt indhold kun skal finde anvendelse ved ophævelse af aftaler om digitalt indhold og digitale tjenester, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.4.

Efter købelovens § 58 om salgsgenstandens hændelige undergang, kan forbrugeren fortsat ophæve købet i visse tilfælde, selv om det ikke længere er muligt at tilbagelevere salgsgenstanden (i væsentligt samme stand og mængde). Udvalget vurderer, at det er muligt og hensigtsmæssigt at opretholde denne retstilstand. Af informative og lovtekniske grunde foreslår udvalget, at der indsættes en ny bestemmelse med tilsvarende indhold i købelovens afsnit om forbrugerkøb, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.4.

3.12.6 Begrebet rimelig tid

Afhjælpning og omlevering skal efter købeloven ske inden for rimelig tid. Der gælder det samme efter varedirektivet og direktivet om digitalt indhold.

Det fremgår af købelovens § 79, stk. 1, at der ved afgørelsen af, om afhjælpning eller omlevering er sket inden for rimelig tid, navnlig tages hensyn til genstandens art, manglens beskaffenhed og forbrugers behov for genstanden, herunder om sælgeren for egen regning har stillet en erstatningsgenstand til køberens rådighed. Udvalget vurderer, at det er muligt at opretholde bestemmelsen, og der stilles derfor ikke forslag en ændring heraf, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.5.

Varedirektivet giver derudover mulighed for at fastsætte de tidsrum, der *generelt* anses for rimelige til afhjælpning eller omlevering, navnlig med hensyn til specifikke produktkategorier. Der skal dog altid foretages en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder. Udvalget har ikke fundet fornødent grundlag for at foreslå sådanne vejledende retningslinjer, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.5.

3.12.7 Afhjælpning ved tredjemand

Efter købelovens § 78, stk. 4, kan forbrugeren bl.a. – for så vidt det kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger – lade en mangel afhjælpes af tredjemand for sælgerens regning, hvis sælgeren ikke opfylder krav eller tilbud om afhjælpning eller omlevering inden for rimelig tid, uden udgift og uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

Varedirektivet giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte betingelser, hvorpå debtors opgaver kan varetages af en anden person. Udvalget vurderer, at dette også er muligt på området for direktivet om digitalt indhold. Det foreslås derfor at opretholde gældende dansk ret om,

hvornår forbrugeren kan lade en mangel afhjælpe af tredjemand for sælgers regning, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.6.

3.13 Forbrugers bidrag til manglen

Der findes ikke en generel regel om forbrugers bidrag til manglen i købeloven, men skader, fejl mv., som forbrugeren selv forårsager, betragtes ikke som mangler i købelovens forstand, og sådanne forhold udløser derfor ikke misligholdelsesbeføjelser. Varedirektivets artikel 13, stk. 7, giver medlemsstaterne mulighed for at regulere, hvorvidt og i hvilket omfang forbrugers bidrag til en mangel skal berøre forbrugers misligholdelsesbeføjelser. Udvalget har ikke fundet fornødent grundlag for at stille forslag herom, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.7.

3.14 Mangler der konstateres inden for 30 dage

Varedirektivet giver medlemsstaterne mulighed for at give forbrugere ret til at vælge en specifik misligholdelsesbeføjelse, hvis en mangel opdages inden for en periode efter levering, der ikke overskrider 30 dage. Det kan f.eks. være ret til at afvise mangelfulde varer, ophæve aftalen eller anmode om øjeblikkelig omlevering. Der findes ikke tilsvarende regler i gældende dansk ret.

3.14.1 Flertallets udtalelse

Flertallet af udvalgets medlemmer, bestående af Thomas Klyver, Louise Black Mogensen, Susanne Karstoft, Søren Seerup, Kristian Storgaard, Bo Dalsgaard, Tina Morell Nielsen, Lars Frolov-Hammer, Jacob Linkis, Susanne Aamann, Anne L. Jarulf og Jasmin Sharzad, finder ikke grundlag for at foreslå, at der skal sondres mellem mangler, som opdages før henholdsvis efter 30 dage, og foreslår derfor ikke valgmuligheden udnyttet, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.8.2.

3.14.2 Mindretallets udtalelse

Et mindretal af udvalgets medlemmer, bestående af Martha Nør Kjeldsen, foreslår, at der indføres adgang til øjeblikkelig omlevering eller ophævelse i tilfælde af mangler, der viser sig inden 30 dage, medmindre det er umuligt eller vil påføre sælgeren uforholdsmæssige omkostninger, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.8.3.

3.15 Undersøgelsesgebyr

Hvis en salgsgenstand indleveres til undersøgelse med henblik på afhjælpning mv., og det ved undersøgelse af salgsgenstanden konstateres, at den er behæftet med en mangel, må sælgeren *ikke* opkræve et undersøgelsesgebyr. Hvis det derimod konstateres enten, at salgsgenstanden ikke er defekt eller, at genstanden måske nok er defekt, men at der ikke foreligger en køberetlig mangel, f.eks. fordi defekten skyldes forbrugers (forkerte) håndtering af genstanden, kan sælgeren kræve et undersøgelsesgebyr, hvis forbrugeren på forhånd er blevet gjort udtrykkeligt bekendt hermed.

3.15.1 Flertallets udtalelse

Et flertal af udvalgets medlemmer, bestående af Thomas Klyver, Louise Black Mogensen, Susanne Karstoft, Søren Seerup, Kristian Storgaard, Bo Dalsgaard, Tina Morell Nielsen, Lars Frolov-Hammer, Susanne Aamann, Anne L. Jarulf og Jasmin Sharzad, har ikke fundet fornødent grundlag for at foreslå et totalforbud mod undersøgelsesgebyrer, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.12.2.

Flertallet lægger vægt på bl.a., at et totalforbud vil pålægge sælgeren at betale for omkostningerne ved undersøgelse af salgsgenstanden i tilfælde, hvor genstanden viser sig *ikke* at lide af en mangel, dvs. i tilfælde, hvor sælgeren har opfyldt sin del af aftalen ved at levere en mangelfri ydelse til forbrugeren, og at et totalforbud vil udelukke muligheden for at foretage en konkret vurdering af det enkelte gebyrs rimelighed i situationer, hvor salgsgenstanden ikke lider af en køberetlig mangel.

Undersøgelsesgebyrer kan også reguleres på anden måde end ved et totalforbud. Flertallet finder, at overvejelser om en sådan regulering forudsætter undersøgelser og afdækning af spørgsmål, som udvalget henset til implementeringsfristen for direktiverne ikke har mulighed for at foretage. Flertallet afstår derfor fra at udtale sig om behovet for en sådan regulering, herunder fra at fremkomme med forslag hertil, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.12.2.

3.15.2 Mindretallets udtalelse

Et mindretal af udvalgets medlemmer, bestående af Martha Nør Kjeldsen, foreslår, at der indføres et totalforbud mod undersøgelsesgebyrer af hensyn til forbrugerbeskyttelsen, jf. kapitel 6, pkt. 3.3.12.3.

3.15.3 Et udvalgsmedlem afstår

Jacob Linkis afstår fra at udtale sig for eller imod de forskellige forslag.

3.16 Den absolutte reklamationsfrist

3.16.1 Krav om nye regler

Den gældende reklamationsfrist i købeloven er to år, jf. købelovens § 83, stk. 1.

Udgangspunktet efter varedirektivet er en reklamationsfrist på mindst to år for varer og varer med digitale elementer. Det gælder dog ikke, hvis en aftale om varer med digitale elementer foreskriver løbende levering af det digitale indhold eller den digitale tjeneste i mere end to år. I så fald skal forbrugeren kunne gøre mangler ved det digitale indhold eller den digitale tjeneste (dvs. det digitale element) gældende i hele den periode, hvori indholdet eller tjenesten skal

leveres i henhold til aftalen. Hvis det digitale indhold ifølge aftalen f.eks. skal leveres løbende over en periode på tre år, skal forbrugeren således kunne reklamere herover i tre år.

Udgangspunktet efter direktivet om digitalt indhold er en reklamationsfrist på mindst to år for digitalt indhold og digitale tjenester, der leveres ved en eller flere enkeltstående leveringer. Er der tale om løbende levering af digitalt indhold eller digitale tjenester, skal forbrugeren kunne gøre mangler gældende i leveringsperioden. Løbende levering over f.eks. en treårig periode betyder således, at forbrugeren skal kunne reklamere i tre år.

For at sikre korrekt implementering af direktiverne og for at skabe en klar retstilstand er det nødvendigt, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af købeloven, at forbrugeren kan gøre mangler ved digitalt indhold eller digitale tjenester gældende i hele leveringsperioden, når der er aftalt løbende levering. Det gælder både for køb af varer med digitale elementer, hvor det digitale indhold eller den digitale tjeneste leveres løbende i en periode på mere end to år, og for aftaler om levering af digitalt indhold og digitale tjenester, hvor der er aftalt løbende levering i en periode. Udvalget foreslår derfor en sådan justering af den absolutte reklamationsfrist, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.1.

Udvalget foreslår derudover, at der fastsættes en periode på to måneder efter endt løbende levering af *digitalt indhold og digitale tjenester*, hvor forbrugeren kan reklamere over mangler herved, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.3. Perioden på to måneder stemmer overens med den relative reklamationsfrist for varer og er efter udvalgets opfattelse rimelig for både forbrugeren og sælgeren. Derudover skaber den forudsigelighed for parterne og et fast sluttidspunkt for deres mellemværende.

Udvalget foreslår derimod ikke at fastsætte en yderligere periode, hvori forbrugeren kan reklamere, efter endt *levering af varer med digitale elementer* i mere end to år. Det skyldes bl.a., at digitalt indhold og digitale tjenester, der er en del af varer med digitale elementer, er nødvendige for at få varen til at fungere, og at der ikke bør være forskel på reklamationsfristen for varer og de digitale elementer, der indgår i varen, medmindre det udtrykkeligt følger af direktivet, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.3.

Både varedirektivet og direktivet om digitalt indhold indeholder endvidere regler om den periode, hvor sælgeren skal sikre, at forbrugeren får besked om og får leveret opdateringer, herunder sikkerhedsopdateringer, som er nødvendige for, at salgsgenstanden bliver ved med at være i overensstemmelse. Ved aftaler om løbende levering af det digitale element i en vare, det digitale indhold eller den digitale tjeneste svarer perioden til reklamationsfristen. Ved aftaler om enkeltstående leveringer kan perioden strække sig ud over den sædvanlige

reklamationsfrist. Efter direktiverne må reklamationsfristen ikke afskære forbrugeren fra at gøre mangler, som skyldes manglende eller forkert opdatering, gældende i den periode, hvor sælgeren er forpligtet til at give forbrugeren besked om og levere opdateringer, herunder sikkerhedsopdateringer. Denne periode kan være længere end den periode, hvor sælgeren normalt er ansvarlig for mangler – dvs. længere end den sædvanlige absolutte reklamationsfrist.

For at sikre korrekt implementering af direktiverne er det nødvendigt, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af købeloven, at forbrugeren kan gøre mangler, som skyldes manglende eller forkert opdatering, gældende i hele den periode, hvor sælgeren er forpligtet til at levere opdateringer, herunder sikkerhedsopdateringer, og der stilles derfor forslag herom, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.1.

3.16.2 Forlængelse af den absolutte reklamationsfrist

Efter varedirektivet og direktivet om digitalt indhold skal reklamationsfristen være mindst to år i de tilfælde, der ikke er behandlet i afsnittet ovenfor. Direktiverne giver således mulighed for at indføre en længere reklamationsfrist end to år. Direktiverne giver både mulighed for en generel forlængelse af reklamationsfristen og for at fastsætte reklamationsfrister af forskellig længde for f.eks. forskellige produktkategorier (en såkaldt differentieret reklamationsfrist).

Reklamationsfristen er en klagefrist. Ved at reklamere (klage) inden for fristen har forbrugeren adgang til at forsøge at gøre gældende, at der er en mangel ved salgsgenstanden. Når fristen er udløbet, uden at der er reklameret, har forbrugeren ikke længere adgang til at gøre en eventuel mangel gældende over for sælgeren, medmindre der f.eks. er givet en garanti, der rækker ud over to år. Parternes mellemværende er dermed endelig afsluttet.

En reklamation inden for reklamationsfristen er ikke ensbetydende med, at der foreligger en køberetlig mangel, som sælgeren er forpligtet til at udbedre ved afhjælpning (reparation), omlevering eller andre misligholdelsesbeføjelser. For at forbrugeren får misligholdelsesbeføjelser, skal forbrugeren bl.a. bevise, at der er en kvalitetsafvigelse/fejl mv. ved salgsgenstanden, og at denne var til stede på leveringstidspunktet. Erfaringsmæssigt bliver det vanskeligere for forbrugeren at bevise, at fejlen var til stede på leveringstidspunktet, jo længere tid der går, fra leveringen har fundet sted.

Udvalget har på den baggrund overvejet, om den toårige reklamationsfrist i købeloven bør forlænges generelt. Udvalget har ligeledes overvejet, om der bør indføres en differentieret reklamationsfrist.

Udvalgets overvejelser har taget udgangspunkt i et forslag fra Forbrugerrådet Tænk om en reklamationsfrist på seks år for varige forbrugsgoder, som forventes at have en vis levetid, og tre år i alle andre tilfælde. Forbrugerrådet Tænk har subsidiært foreslået, at man ved en forlængelse af reklamationsfristen ud over to år kan overveje at indføre reparation som den primære eller eneste misligholdelsesbeføjelse gældende for perioden efter de to år. Forbrugerrådet Tænk har derudover stillet forslag om, at både producenter og sælgere skal være ansvarlige for mangler, således at forbrugerne får adgang til at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende over for begge.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at det falder uden for kommissoriet at overveje at indføre af krav til producenter, herunder et eventuelt producentansvar.

Udvalget har til brug for overvejelserne indhentet oplysninger om retstilstanden i andre lande og om de forventede konsekvenser af en forlængelse af reklamationsfristen, herunder stats- og erhvervsøkonomiske konsekvenser og konsekvenser for den grønne omstilling.

3.16.3 Reklamationsfristen i andre lande

Udvalget har indhentet oplysninger om reklamationsfristen i andre lande. Heraf fremgår, at størstedelen af EU/EØS-medlemsstaterne på nuværende tidspunkt har en reklamationsfrist på to år, hvilket svarer til den danske frist.

Udvalget har ligeledes modtaget en udtalelse fra Forbrukerrådet i Norge om reklamationsfristerne i norsk ret, hvoraf fremgår, at udgangspunktet i Norge er en absolut reklamationsfrist på to år. Fristen er dog fem år for salgsgenstande, der ved normal brug er beregnet til at holde betydeligt længere end to år. Bestemmelsen blev indført i 1988. Den juridiske og faktiske sondring mellem den korte og lange frist har givet anledning til en række udfordringer og problemstillinger i praksis.

3.16.4 Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Udvalget har ligeledes indhentet en udtalelse fra Dansk Erhverv og Foreningen for Dansk Internethandel (der den 1. november 2020 fusionerede med Dansk Erhverv) om konsekvenserne for erhvervslivet af en eventuel forlængelse af reklamationsfristen.

Af udtalelsen fremgår bl.a., at 65 pct. af de adspurgte virksomheder vurderer, at en forlænget reklamationsfrist vil medføre flere udgifter og nødvendiggøre, at priserne hæves. Heraf vurderer 10 pct., at det *ikke* vil påvirke deres konkurrenceevne. Det fremgår videre, at virksomhederne har store omkostninger ved håndtering af reklamationsager, og at en forlænget reklamationsfrist vil forøge disse omkostninger.

3.16.5 Statsøkonomiske konsekvenser

Udvalget har endvidere indhentet en udtalelse om de statsfinansielle konsekvenser af en eventuel forlængelse af reklamationsfristen fra Nævnenes Hus, hvorunder Center for Klageløsning og Forbrugerklagenævnet hører.

Af udtalelsen fremgår bl.a., at Nævnenes Hus ikke med sikkerhed kan vurdere de statsfinansielle konsekvenser af en eventuel forlængelse af reklamationsfristen. Hvis reklamationsfristen forlænges på enkelte eller flere varegrupper, vurderer Nævnenes Hus imidlertid, at det vil forøge antallet af klager i det offentlige forbrugerklagesystem væsentligt alt efter typen og antallet af varegrupper og dermed forøge omkostningerne til at drive nævnet. Hvis det offentlige forbrugerklagesystem modtager 25 pct. henholdsvis 50 pct. flere klager end forventningen i 2020 vil det forøge omkostningerne med 4,5 mio. kr. henholdsvis 9,0 mio. kr.

3.16.6 Konsekvenser for den grønne omstilling

Det fremgår af udvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje, om – og i givet fald hvordan – den valgfrihed, som direktiverne giver, kan og bør udnyttes til at understøtte den grønne omstilling. Udvalget har derfor overvejet, hvilke konsekvenser for den grønne omstilling en eventuel forlængelse af reklamationsfristen kan have. Udvalget har i den forbindelse indhentet og modtaget udtalelser herom.

Udvalget har bl.a. indhentet en udtalelse fra Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, hvoraf fremgår, at længere produktholdbarhed og levetidsforlængelse gennem reparationer og andre levetidsforlængende tiltag, er de centrale virkemidler i forhold til at understøtte den grønne omstilling. Derudover fremgår det af udtalelsen, at ministerierne ikke er bekendte med, at der foreligger evidens for den direkte effekt, som en længere reklamationsfrist kan have på den grønne omstilling. En forlængelse af reklamationsfristen vurderes dog at ville medføre en indirekte effekt på den grønne omstilling. Det begrundes med, at en forlængelse af reklamationsfristen vil øge incitamentet hos sælgere og producenter til at ændre varesortiment henholdsvis produktdesign i retning af produkter med længere holdbarhed, færre fejl og bedre mulighed for reparation. Ministerierne bemærker, at der er praktiske udfordringer ved at påvise eller forudsige effekten af de ændrede incitamenter, som en forlængelse af reklamationsfristen vil medføre. Det er derfor meget vanskeligt at kvantificere, i hvilket omfang de ændrede incitamenter ved en forlængelse af reklamationsretten vil afstedkomme adfærdsændringer hos henholdsvis sælgere, producenter og købere. Ministerierne har supplerende oplyst, at ministerierne ikke er bekendt med empiriske undersøgelser af de ændrede incitamenter med dokumentation for, at en forlængelse af reklamationsfristen –

eventuelt i kombination med en forlængelse af formodningsperioden – vil have en indirekte effekt i forhold til at understøtte den grønne omstilling.

Blandt andet på baggrund af udtalelsen fra Miljøministeriet samt Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har udvalget overvejet, hvilke virkemidler inden for udvalgets kommissorium, som kan være til gavn for den grønne omstilling.

Længere produktholdbarhed og produktdesign, som muliggør billige og klimavenlige reparationer mv., er forhold, som producenterne i første række har rådighed over. Indførelse af produktspecifikke krav til holdbarhed og reparabilitet rettet mod producenterne vil som følge heraf være de virkemidler, som vil have en direkte effekt i forhold til at understøtte den grønne omstilling.

Det falder uden for udvalgets kommissorium at overveje at indføre produktspecifikke krav til holdbarhed og mulighed for levetidsforlængelse gennem billige og klimavenlige reparationer, f.eks. krav om anvendelse af holdbare materialer, der har lang levetid, og som kan repareres, genbruges og genanvendes. De virkemidler, som det falder inden for udvalgets kommissorium at overveje, vil eventuelt kunne have en indirekte effekt i forhold til at understøtte den grønne omstilling.

Varedirektivet og direktivet om digitalt indhold giver heller ikke mulighed for at fravige reguleringen af valget mellem de forskellige misligholdelsesbeføjelser inden for minimumsreklamationsperioden. Der kan således ikke inden for de første to år indføres regler, som afskærer forbrugeren fra at vælge omlevering i stedet for reparation, eller som tvinger den erhvervsdrivende til at foretage reparation i tilfælde, hvor det vil være forbundet med uforholdsmæssige omkostninger.

Som anført er det vanskeligt at kvantificere, i hvilket omfang de ændrede incitament ved en forlængelse af reklamationsretten vil afstedkomme adfærdsændringer hos henholdsvis forbrugere, sælgere og producenter, og dermed hvor stor effekt der vil være for den grønne omstilling. Der er også andre incitament for virksomheder og forbrugere end dem, der er nævnt i udtalelsen fra ministerierne, herunder incitament der efter omstændighederne kan trække i den modsatte retning. Udvalget har på den baggrund søgt yderligere at perspektivere den af Miljøministeriet samt Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet beskrevne incitamentsstruktur ud fra de køberetlige rammer, som en eventuel forlængelse af reklamationsfristen indgår i.

En forlængelse af reklamationsfristen må formodes navnlig at have betydning for adgangen til at gøre holdbarhedsmangler gældende.

Varedirektivets mangelsbegreb i forhold til holdbarhed indebærer, at der som udgangspunkt kun foreligger en mangel, hvis den konkrete salgsgenstand holder kortere tid end, hvad der er sædvanligt for en tilsvarende salgsgenstand ved normal brug. Der er således ikke en direkte sammenhæng mellem, hvor længe et givent produkt holder og reklamationsfristens længde. Hvis en større elektronikvirksomhed f.eks. vælger at producere en smartphoneserie, således at de pågældende smartphones sædvanligvis bevarer deres funktioner og ydeevne i to til tre år, vil det – uanset en forlængelse af reklamationsfristen fra to til seks år – som udgangspunkt ikke udgøre en køberetlig holdbarhedsmangel, at den konkrete telefons ydeevne og funktioner bliver væsentligt forringet efter to et halvt år.

Sælgeren og producenten kan endvidere bruge andre virkemidler end ændring af varesortiment henholdsvis produktkvalitet for at undgå mangler, f.eks. ved at det klart fremgår af købsaftalen, at salgsgenstanden har en holdbarhed, som er kortere den sædvanlige, eller at prisen fastsættes under hensyn til produktets korte holdbarhed, således forbrugeren ikke med rimelighed kan forvente mere end den holdbarhed, som produktet faktisk har.

Der er på den baggrund ikke umiddelbart grundlag for at antage, at en forlængelse af reklamationsfristen vil føre til, at producenterne sender produkter på markedet, som samlet set får en mærkbar længere levetid end den, der er sædvanlig i dag. Martha Nør Kjeldsen har under henvisning til udtalelsen fra Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet anført, at en forlængelse af reklamationsretten må formodes at have en effekt på produkters samlede levetid, men at det er vanskeligt at udtale sig om omfanget.

Forbrugeren har som udgangspunkt valgfrihed mellem afhjælpning og omlevering, medmindre den valgte beføjelse er umulig eller uforholdsmæssig for sælgeren. Af ovennævnte udtalelse fra Dansk Erhverv og Foreningen for Dansk Internethandel fremgår, at når forbrugere reklamerer over et produkt, beder forbrugerne oftest om omlevering (af en ny vare) eller at få pengene tilbage (ophæve aftalen). Det er et mindretal af forbrugerne, der ønsker reparation. Det bemærkes, at undersøgelsen ikke siger noget om, hvilke beføjelse forbrugeren ender med.

En reparation som følge af en mangel skal kun bringe salgsgenstanden i mangelfri tilstand, herunder også hvad angår holdbarhed. En reparation af en fejl på en enkelt produkt del vil i almindelighed ikke føre til, at andre centrale produktdele holder længere. En reparation vil derfor ikke nødvendigvis føre til, at produktets levetid forlænges væsentligt. Det er kun i de

tilfælde, hvor manglen bliver afhjulpet ved en levetidsforlængende reparation, at der kan være en effekt på den grønne omstilling.

Effekten på den grønne omstilling påvirkes også af den generelle forbrugeradfærd. Hvis forbrugeren udskifter salgsgenstanden med en nyere og mere moderne model, inden holdbarhedsmanglen viser sig, vil det beskrevne incitament (køber påvirker sælger, og sælger påvirker producent) ikke være til stede, og dermed vil der ikke være en effekt på den grønne omstilling. Det øgede fokus i samfundet på klimavenlig adfærd og eventuelle andre initiativer i den forbindelse vil kunne påvirke den generelle forbrugeradfærd til gavn for den grønne omstilling.

3.16.7 Flertallets udtalelse

Et flertal af udvalgets medlemmer, bestående af Thomas Klyver, Susanne Karstoft, Søren Seerup, Kristian Storgaard, Bo Dalsgaard, Lars Frolov-Hammer og Tina Morell Nielsen, finder efter en samlet vurdering, at der ikke er fornødent grundlag for at foreslå en forlængelse af reklamationsfristen ud over to år – heller ikke for specifikke produktkategorier, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.2.7.

Flertallet lægger i den forbindelse særlig vægt på, at der efter det oplyste ikke foreligger dokumentation for, at en forlængelse af reklamationsfristen vil have en effekt på den grønne omstilling. Der er ikke grundlag for at antage, at en forlængelse af reklamationsfristen vil føre til, at produkterne på det danske marked vil få en mærkbar længere holdbarhed og levetid end det, der er sædvanligt i dag, eller at det vil medføre mærkbart flere reparationer.

Flertallet bemærker, at der bør anvendes de rette instrumenter til at regulere et givent område. De modtagne udtalelser fra en bred kreds af interessenter peger entydigt på, at det er længere produktholdbarhed og levetidsforlængelse gennem reparationer og andre levetidsforlængende tiltag, der er de centrale virkemidler for den grønne omstilling. Regulering af reklamationsfristen ses efter flertallets opfattelse ikke at være det rette instrument til at regulere produktholdbarhed.

Flertallet bemærker endvidere, at udtalelsen fra Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke kan stå alene. Der er mange andre og mere tungtvejende faktorer end de af ministerierne beskrevne incitamenter, der har indflydelse på, hvilke produkter en sælger vælger at udbyde, og hvilket produkt design en producent vælger. Det afgørende er først og fremmest, hvilke produkter forbrugerne efterspørger. Det kan f.eks. være produkter til den billigst mulige pris, eller produkter, der er populære på grund af deres design eller mærke.

Flertallet lægger derudover vægt på bl.a., at en forlængelse af reklamationsfristen vil udgøre en væsentlig økonomisk byrde for erhvervslivet. Det kan efter omstændighederne blive nødvendigt for erhvervsdrivende at sætte prisen op for at imødegå risikoen for tab, hvilket kan skade danske virksomheders konkurrenceevne.

En differentieret reklamationsfrist vil – som det bl.a. fremgår af udtalelsen fra Forbrukerrådet i Norge og afhængig af den konkrete model – kunne give anledning til en række vanskelige afgrænsningsproblemer. Hensynet bag fastsættelse af reklamationsfrister er, at parterne får et forudsigeligt fixpunkt for, hvornår deres mellemværende er endeligt afsluttet. Der er således efter flertallets vurdering mange faldgruber forbundet med at komplicere retstilstanden med deraf følgende uklarhed og øget potentiale for tvister. Flertallet finder derfor heller ikke, at der er det fornødne grundlag for at foreslå en differentieret forlængelse af den absolutte reklamationsfrist, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.2.7.

3.16.8 Mindretallets udtalelse

Et mindretal af udvalgets medlemmer, bestående af Martha Nør Kjeldsen, finder, at en differentieret forlængelse af reklamationsfristen, dvs. seks år for varige forbrugsgoder og tre år for resterende forbrugsgoder, vil sikre en bedre og mere rimelig balance i forholdet mellem forbrugere og erhvervsdrivende, ligesom det vil understøtte den grønne omstilling, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.2.8.

Mindretallet lægger særligt vægt på, at en reklamationsret på to år helt overordnet set ikke er udtryk for en rimelig balance mellem forbrugeren og den erhvervsdrivendes ansvar for produktet – særligt ikke ved varige forbrugsgoder.

Mindretallet har i forhold til spørgsmålet om den grønne omstilling først og fremmest noteret sig, at Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet peger på, at en forlængelse af reklamationsretten vil medføre en indirekte effekt på den grønne omstilling i form af incitamentsændringer hos erhvervsdrivende og forbrugere, idet en forlængelse af reklamationsretten vil øge incitamentet til at ændre varesortiment henholdsvis produktdesign i retning af produkter med længere holdbarhed, færre fejl og bedre mulighed for reparation. Samtidig vil køber få øget incitament til at benytte sig af reklamationsretten, hvilket må antages i sidste ende at lede til flere reparationer. Ifølge mindretallet er det ikke overraskende, at ministerierne ikke er bekendt med, at der foreligger evidens for den direkte effekt en forlængelse af reklamationsretten for den grønne omstilling, da man først for nylig er begyndt at arbejde med disse sammenhænge i forhold til den grønne omstilling.

Mindretallet lægger endvidere vægt på bl.a., at hovedårsagen til, at forbrugere ikke får repareret produkter efter reklamlationsfristens udløb er, at det er for dyrt. En forlængelse af reklamlationsfristen vil føre til, at flere forbrugere uden ekstra betaling får adgang til at få repareret deres defekte produkter. Dertil kommer, at der vil komme et øget fokus på også at få repareret produkter af lidt ældre dato, hvilket kan være med til at skabe adfærdsændringer hos forbrugerne i retning af generelt at søge produkter repareret frem for udskiftet, hvilket også er en nødvendig adfærdsændring, hvis man skal lykkes med den grønne omstilling.

Mindretallet bemærker, at det arbejde, der pågår i EU vedrørende levetid og krav til holdbarhed, er et essentielt element i den grønne omstilling, men at det ikke kan stå alene.

Mindretallet lægger i den forbindelse vægt på, at hvis man vil sikre, at forbrugerne kan anvende holdbarhed som objektivt kriterium ved mangelsvurderingen, bør man forlænge reklamlationsfristen, så forbrugerne også får mulighed for at klage, når manglen viser sig efter to år. Civilretlige tiltag som dette vil kunne understøtte og supplere de regler om produktholdbarhed, der kommer fra EU, og som udelukkende er underlagt offentligretlig håndhævelse.

3.16.9 En række udvalgsmedlemmer afstår

Louise Black Mogensen, Susanne Aamann, Anne L. Jarulf, Jasmin Sharzad og Jacob Linkis afstår fra at udtale sig for eller imod de forskellige forslag.

3.17 Den relative reklamlationsfrist

Efter den relative reklamlationsfrist i købelovens § 81 skal forbrugeren reklamere inden for rimelig tid efter, at forbrugeren har opdaget en mangel. Reklamation inden for to måneder er dog altid rettidig. Efter § 82 gælder den relative reklamlationsfrist ikke, hvis sælgeren har handlet i strid med almindelig hæderlighed eller groft uagtsomt.

Varedirektivet giver medlemsstaterne mulighed for at opretholde bestemmelser, der fastsætter, at forbrugeren for at kunne nyde godt af sine rettigheder skal underrette sælgeren om en mangel inden for en periode på mindst to måneder fra forbrugeren opdagede manglen. Direktivet om digitalt indhold indeholder ikke en tilsvarende mulighed.

Udvalget vurderer derfor, at det er muligt at opretholde den relative reklamlationsfrist på varedirektivets område, men ikke på området for direktivet om digitalt indhold.

Udvalget foreslår derfor, at den relative reklamlationsfrist opretholdes, men at fristen ikke skal gælde for aftaler om levering af digitalt indhold og digitale tjenester, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.4.

3.18 Undtagelser til den absolutte reklamationsfrist

Det fremgår af købelovens § 83, stk. 1 og 2, at den absolutte reklamationsfrist ikke finder anvendelse, hvis sælgeren har handlet i strid med almindelig hæderlighed, eller hvis salgsgenstanden i henhold til et påbud fra en offentlig myndighed skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi den udgør en fare. Den absolutte reklamationsfrist finder heller ikke anvendelse ved retsmangler og byggematerialer. I disse tilfælde gælder alene de almindelige forældelsesregler. Undtagelserne til den absolutte reklamationsfrist foreslås opretholdt, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.5.

3.19 Formodningsreglen

3.19.1 Krav om nye regler

Efter købelovens § 77 a, stk. 3, er formodningsperioden i dansk ret seks måneder. Formodningsreglen regulerer, om det er sælgeren eller forbrugeren, der har bevisbyrden for, at en fejl forelå på tidspunktet for risikoens overgang (leveringstidspunktet) og derfor udgør en mangel i køberetlig forstand. I formodningsperioden er det sælgeren, der har bevisbyrden for, at en fejl eller kvalitetsafvigelse, som køberen har påvist, ikke var til stede på leveringstidspunktet. Når formodningsperioden udløber, er det forbrugeren, der skal bevise, at fejlen var til stede på leveringstidspunktet. Det er et grundlæggende princip i dansk ret, at bevisbyrden ligger hos den part i en sag, der ønsker at gøre et krav gældende. Formodningsreglen udgør en undtagelse til dette princip.

En reklamation (klage) inden for en eventuel forlænget formodningsperiode er ikke ensbetydende med, at der foreligger en køberetlig mangel, som sælgeren er forpligtet til at rette op på ved afhjælpning (reparation), omlevering, afslag i prisen eller ophævelse. For at forbrugeren får ret til disse misligholdelsesbeføjelser, skal forbrugeren således fortsat føre bevis for, at der foreligger en fejl, kvalitetsafvigelse mv.

Varedirektivet og direktivet om digitalt indhold nødvendiggør en række ændringer af formodningsreglen i dansk ret, herunder at formodningsperioden for varer samt digitalt indhold og digitale tjenester, der leveres ved en eller flere enkeltstående leveringer, skal forlænges fra seks måneder til et år.

Ifølge varedirektivet skal formodningsperioden for varer forlænges fra seks måneder til mindst et år. Perioden kan dog også forlænges til to år. Direktivet om digitalt indhold indeholder ikke samme mulighed. Udvalget har derfor overvejet, om der er grundlag for at foreslå, at formodningsperioden for varer forlænges til to år.

Udvalget har til brug for overvejelserne indhentet oplysninger om retstilstanden i andre lande og forventelige konsekvenser af en sådan forlængelse af formodningsperioden, herunder konsekvenser for den grønne omstilling.

3.19.2 Formodningsreglen i andre lande

Udvalget har indhentet oplysninger om formodningsreglen i andre lande. Heraf fremgår, at langt størstedelen af EU/EØS-medlemsstaterne og Det Forenede Kongerige har valgt at fastsætte en formodningsperiode på seks måneder, hvilket svarer til gældende dansk ret.

3.19.3 Konsekvenser for den grønne omstilling

Det fremgår som nævnt af udvalgets kommissorium, at udvalget bl.a. skal overveje, om – og i givet fald hvordan – den valgfrihed, som direktiverne giver, kan og bør udnyttes til at understøtte den grønne omstilling. Udvalget har derfor overvejet, hvilke konsekvenser for den grønne omstilling en eventuel forlængelse af formodningsperioden kan have.

Udvalget har bl.a. på baggrund af udtalelsen fra Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet lagt til grund, at det er længere produktholdbarhed og levetidsforlængelse gennem reparationer og andre levetidsforlængende tiltag, som er de centrale virkemidler i forhold til at understøtte den grønne omstilling. Udvalget har derfor søgt at afdække, om en forlængelse af formodningsperioden fra et år til to år vil understøtte den grønne omstilling.

Af en udredning afgivet af det svenske udvalg om implementering af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold fremgår, at der ikke er fundet noget grundlag, som giver belæg for, at en længere periode med omvendt bevisbyrde vil bidrage til længere holdbarhed for varer eller påvirke miljøet positivt (En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal, Betänkande av Utredningen om nya konsumentköpregler, Stockholm 2020, SOU 2020:51, s. 114).

Udtalelsen fra Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, jf. kapitel 7, pkt. 1.3.2.6, forholder sig ikke specifikt til en forlængelse af formodningsperioden fra et år til to år, men omtaler spørgsmålet om en eventuel forlængelse af formodningsperioden i kombination med en forlængelse af reklamationsfristen.

Ligesom ved en forlængelse af reklamationsfristen ud over to år vil en eventuel effekt i forhold til at understøtte den grønne omstilling ved en forlængelse af formodningsperioden afhænge af, i hvilket omfang det af ministerierne beskrevne incitament vil medføre adfærdsændringer (køber påvirker sælger, og sælger påvirker producent).

En forlængelse af reklamationsfristen ud over to år og en forlængelse af formodningsperioden fra et år til to år har imidlertid forskellig betydning for køberens adgang til at gøre mangler gældende og dermed også for vurderingen af en eventuel effekt i forhold til den grønne omstilling. En forlængelse af formodningsperioden til to år adskiller sig bl.a. ved, at forbrugeren ikke får adgang til at gøre mangler gældende, som ikke kan gøres gældende i dag, idet formodningsreglen alene regulerer, hvem der bærer bevisbyrden for, at en fejl, kvalitetsafvigelse mv. var til stede på leveringstidspunktet.

En forlængelse af formodningsperioden må alt andet lige forventes at føre til, at forbrugere i højere grad end ved en etårig formodningsperiode vil få medhold i, at der foreligger mangel og dermed få misligholdelsesbeføjelser. Det er dog meget vanskeligt at påvise eller forudsige, i hvilket omfang det vil ske, da det afhænger af en række parametre, som det er forbundet med stor usikkerhed at undersøge og skønne over. Formodningsreglen har bl.a. ikke betydning for, om der rent faktisk foreligger en køberetlig mangel, som udløser misligholdelsesbeføjelser. Formodningsreglen har heller ikke betydning for, hvilke misligholdelsesbeføjelser der eventuelt måtte blive udløst.

Det er i de tilfælde, hvor manglen bliver afhjulpet ved en levetidsforlængende reparation, at der kan være en effekt på den grønne omstilling. Forbrugeren har som nævnt som udgangspunkt valgfrihed mellem afhjælpning og omlevering, medmindre den valgte beføjelse er umulig eller uforholdsmæssig for sælgeren. Af den nævnte udtalelse fra Dansk Erhverv og Foreningen for Dansk Internethandel fremgår, at forbrugerne oftest beder om en ny vare (omlevering) eller at få pengene tilbage (ophævelse), når de reklamerer over et produkt. Det er et mindretal af forbrugerne, der ønsker reparation. Det bemærkes, at undersøgelsen ikke siger noget om, hvilken beføjelse forbrugeren ender med. Denne forbrugeradfærd vil en forlængelse af formodningsperioden – og dermed en ændring af reglerne om, hvem der bærer bevisbyrden – formentlig ikke ændre på. Det er bl.a. derfor forbundet med stor usikkerhed at skønne over, i hvilket omfang en forlængelse af formodningsreglen vil føre til flere reparationer, og det vil ikke nødvendigvis være sådan, at en forlængelse af formodningsperioden vil medføre, at der bliver foretaget væsentligt flere reparationer end i dag.

3.19.4 Flertallets udtalelse

Et flertal af udvalgets medlemmer, bestående af Thomas Klyver, Susanne Karstoft, Søren Seerup, Kristian Storgaard, Bo Dalsgaard, Lars Frolov-Hammer, Tina Morell Nielsen, vurderer på baggrund af bl.a. ovenstående ikke, at der er fornødent grundlag for at foreslå en forlængelse af formodningsperioden ud over, hvad varedirektivet kræver, og foreslår derfor, at perioden fastsættes til et år, jf. kapitel 7, pkt. 2.3.3.6.

Flertallet lægger i den forbindelse særlig vægt på, at der efter det oplyste ikke foreligger dokumentation for, hvilken effekt en forlængelse af formodningsperioden kan have på den grønne omstilling. Der er ikke grundlag for at antage, at en forlængelse af formodningsperioden vil føre til, at produkterne på det danske marked vil få en mærkbar længere holdbarhed og levetid end det, der er sædvanligt i dag, eller at det vil medføre mærkbart flere reparationer.

Flertallet lægger endvidere vægt på, at der allerede med direktiverne skal indføres en længere formodningsperiode end hidtil i dansk ret. Varedirektivets (og direktivet om digitalt indholds) udgangspunkt er således udtryk for en øget forbrugerbeskyttelse, fordi den gældende formodningsperiode i flere tilfælde fordobles fra seks måneder til et år (eller længere).

Flertallet lægger derudover vægt på, at hensynet til så vidt muligt at skabe ensartede og lettilgængelige regler og undgå en unødigt kompliceret taler for, at formodningsperioden i relation til varedirektivet fastsættes til et år, da det svarer til den påkrævede formodningsperiode for aftaler om en eller flere enkeltstående leveringer i direktivet om digitalt indhold, hvor medlemsstaterne ikke har mulighed for at forlænge perioden.

3.19.5 Mindretallets udtalelse

Et mindretal af udvalgets medlemmer, bestående af Martha Nør Kjeldsen, finder, at en forlængelse af formodningsperioden til to år vil sikre en bedre balance i forholdet mellem forbrugerne og de erhvervsdrivende, ligesom det vil understøtte den grønne omstilling.

En formodningsperiode på to år er efter mindretallets opfattelse udtryk for en mere rimelig balance mellem den erhvervsdrivende og forbrugers ansvar for bevisbyrden end et år. Helt grundlæggende har den erhvervsdrivende langt bedre kendskab til produkterne, der sælges, end forbrugerne har. Derfor er det mere nærliggende at lægge bevisbyrden hos den aftalepart, der er professionel, frem for hos den part, som ingen sagkundskab og dermed ingen forudsætninger har for at bevise, at der er tale om en oprindelig mangel.

I forhold til den grønne omstilling så må en forlængelse af formodningsperioden til to år alt andet lige føre til, at forbrugerne i højere grad får ret, når de reklamerer, idet de ikke har bevisbyrden for, at der foreligger en oprindelig mangel. Dette vil føre til, at flere forbrugere vil få adgang til rimelige misligholdelsesbeføjelser, herunder reparation, og derfor vil færre produkter blive udskiftet i de to første år af produkternes levetid. Særligt må man kunne forvente, at mindre, elektroniske produkter vil kunne få en forlænget levetid, fordi det vil kunne betale sig for forbrugerne at få dem repareret uden ekstra betaling, frem for selv at skulle betale for et nyt produkt.

3.19.6 En række udvalgsmedlemmer afstår

Louise Black Mogensen, Susanne Aamann, Anne L. Jarulf, Jasmin Sharzad og Jacob Linkis afstår fra at udtale sig for eller imod de forskellige forslag.

3.19.7 Øvrige ændringer af formodningsreglen

I relation til digitale elementer i varer, digitalt indhold og digitale tjenester, der leveres løbende, nødvendiggør direktiverne en række ændringer af den gældende formodningsregel.

For så vidt angår varer med digitale elementer, hvor der ifølge aftalen skal ske løbende levering af det digitale indhold eller den digitale tjeneste i en periode på op til to år, følger det af varedirektivet, at sælgeren har bevisbyrden for ydelsens overensstemmelse to år fra leveringstidspunktet. Hvis der ifølge aftalen skal ske løbende levering af det digitale element i mere end to år, har sælgeren bevisbyrden i hele perioden. Udvalget foreslår, at formodningsreglen i købeloven justeres, således at sælgeren for så vidt angår varer med digitale elementer bærer bevisbyrden for ydelsens overensstemmelse i to år henholdsvis aftalens løbetid.

Ifølge direktivet om digitalt indhold er formodningsperioden et år fra leveringstidspunktet for så vidt angår en eller flere enkeltstående leveringer af digitalt indhold eller digitale tjenester. For så vidt angår aftaler om løbende levering over en periode har sælgeren bevisbyrden i hele aftalens løbetid. Direktivet om digitalt indhold giver ikke medlemsstaterne mulighed for at forlænge formodningsperioden. Udvalget foreslår, at formodningsreglen i købeloven justeres, således at sælgerens for så vidt angår aftaler om enkeltstående leveringer af digitalt indhold eller digitale tjenester bærer bevisbyrden for ydelsens overensstemmelse i et år fra leveringstidspunktet. For så vidt angår aftaler om løbende levering af digitalt indhold eller digitale tjenester forslås det, at sælgeren bærer bevisbyrden for ydelsens overensstemmelse i hele aftalens løbetid, jf. kapitel 7, pkt. 2.3.2.

3.20 Reklamationsfristen ved køb af brugte genstande

Varedirektivet giver mulighed for, at medlemsstaterne kan bestemme, at sælgeren og forbrugeren ved handel med brugte genstande skal have mulighed for at aftale en reklamationsfrist på ned til et år. Udvalget har ikke fundet fornødent grundlag for at foreslå at udnytte muligheden, jf. kapitel 7, pkt. 3.3.5.